

Brüssel, 30. juuni 2023
(OR. en)

11134/23

ECOFIN 660
UEM 194
SOC 486
EMPL 337
COMPET 681
ENV 760
EDUC 273
RECH 305
ENER 396
JAI 906
GENDER 137
ANTIDISCRIM 131
JEUN 175
SAN 412

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Eelmise dok nr:	9826/1/23 REV 1
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 605 final
Teema:	NÕUKOGU SOOVITUS, milles käsitletakse Saksamaa 2023. aasta riikliku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Saksamaa 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohta

---

Delegatsioonidele edastatakse eespool nimetatud nõukogu soovitusel eelnõu, mis põhineb komisjoni soovitusel COM(2023) 605 final ning mida on arutanud nõukogu ja Euroopa Ülemkogu.

NÕUKOGU SOOVITUS,

...

milles käsitletakse Saksamaa 2023. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Saksamaa 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arves nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,¹ eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta,² eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

---

¹ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.

² ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) 19. veebruaril 2021 jõustus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/241,³ millega loodi taaste- ja vastupidavusrahistu (edaspidi „rahastu“). Rahastust antakse liikmesriikidele rahalist toetust reformide ja investeeringute elluviimiseks ning sellega kaasneb liidu rahastatav fiskaalne impulss. Kooskõlas Euroopa poolaasta prioriteetidega aitab rahastu kaasa majanduslikule ja kaasavale taastumisele ning kestlike ja majanduskasvu soodustavate reformide ja investeeringute tegemisele, eelkõige rohe- ja digipööret edendavate reformide ja investeeringute tegemisele, et muuta liikmesriikide majandus vastupidavamaks. Samuti aitab see tugevdada riigi rahandust ning hoogustada majanduskasvu ja töökohtade loomist keskpikas ja pikas perspektiivis, parandada territoriaalset ühtekuuluvust liidus ja toetada Euroopa sotsiaalõiguste samba jätkuvat rakendamist. 30. juunil 2022 ajakohastati vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 11 lõikele 2 rahastust igale liikmesriigile eraldatavat maksimaalset rahalist toetust.

---

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahistu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17).

- (2) 22. novembril 2022 võttis komisjon vastu 2023. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2023) algust. 23. märtsil 2023 kiitis Euroopa Ülemkogu heaks 2023. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi prioriteedid, mis on koondunud konkurentsivõimelise kestlikkuse nelja mõõtme ümber.
22. novembril 2022 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu ka 2023. aasta häiremehhanismi aruande, milles nimetati Saksamaad ühe liikmesriigina, kus võib esineda tasakaalustamatus või kus võib esineda oht selle tekkimiseks ja kelle olukorda oleks vaja põhjalikult analüüsida. Samal kuupäeval võttis komisjon vastu ka arvamuse Saksamaa 2023. aasta eelarvekava kohta. Komisjon võttis vastu ka soovitusel euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitusel kohta ning ettepaneku 2023. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamist. Nõukogu võttis 16. mail 2023 vastu euroala majanduspoliitikat käsitleva soovitusel⁴ (edaspidi „2023. aasta euroala käsitlev soovitus“) ja 13. märtsil 2023 ühise tööhõivearuande.
- (3) Kuigi liidu riikide majandus on olnud märkimisväärselt vastupidav, avaldab geopoliitiline kontekst jätkuvalt negatiivset mõju. Kuna liit toetab kindlalt Ukrainat, keskendutakse liidu majandus- ja sotsiaalpoliitika tegevuskavas sellele, et vähendada lühiajalises perspektiivis energiašokkide negatiivset mõju nii haavatavatele leibkondadele kui ka ettevõtetele ning jätkata jõupingutusi, et viia ellu rohe- ja digipööre, toetada kestlikku ja kaasavat majanduskasvu, tagada makromajanduslik stabiilsus ja suurendada vastupidavust keskpikas perspektiivis. Samuti keskendutakse selles jõuliselt liidu konkurentsivõime ja tootlikkuse suurendamisele.

---

⁴ Nõukogu 16. mai 2023. aasta soovitus euroala majanduspoliitika kohta (ELT C 180, 23.5.2023, lk 1).

- (4) 1. veebruaril 2023 avaldas komisjon teatise „Rohelise kokkuleppe tööstuskava kliimaneutraalsuse ajastuks“ (edaspidi „roheline kokkuleppe tööstuskava“). Rohelise kokkuleppe tööstuskava eesmärk on edendada liidu nullnetotööstuse konkurentsivõimet ja toetada kiiret üleminekut kliimaneutraalsusele. See täiendab Euroopa roheline kokkuleppe ja kava „REPowerEU“ raames tehtavaid jõupingutusi. Sellega tahetakse samuti luua keskkond, mis aitaks paremini suurendada liidu tootmisvõimsust nullnetotehnoloogia ja toodete osas, mida on vaja liidu ambitsioonikate kliimaeesmärkide saavutamiseks, samuti tagada juurdepääs asjakohastele kriitilise tähtsusega toorainetele, sealhulgas mitmekesistades hankimist, kasutades parimal viisil liikmesriikide maavarasid ja maksimeerides toorainete ringlussevõttu. Rohelise kokkuleppe tööstuskava põhineb neljal sambal: prognoositav ja lihtsam õigusraamistik, kiirem juurdepääs rahastusele, oskuste edendamine ning avatud kaubandus tarneahelate vastupidavuse tagamiseks. Komisjon avaldas 16. märtsil 2023 ka teatise „ELi pikaajaline konkurentsivõime: pilk 2030. aasta järgsesse aega“, milles on esitatud üheksa üksteist tugevdavat tegurit koos eesmärgiga luua majanduskasvu soodustav õigusraamistik. Teatistes seatakse poliitilised prioriteedid, mille eesmärk on aktiivselt tagada struktuursed parandused, sihipärased investeeringud ja reguleerivad meetmed liidu ja selle liikmesriikide pikaajalise konkurentsivõime edendamiseks. Allpool esitatud soovitusel aitavad neid prioriteete ellu viia.

- (5) 2023. aastal jätkub majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta areng kooskõlas rahastu rakendamisega. Taaste- ja vastupidavuskavade täielik rakendamine on jätkuvalt oluline Euroopa poolaasta poliitiliste prioriteetide elluviimiseks, kuna kavades käsitletakse kõiki viimastel aastatel esitatud asjakohaseid riigipõhiseid soovitusi või märkimisväärset osa neist. 2019., 2020. ja 2022. aasta riigipõhised soovitused on jätkuvalt sama asjakohased ka taaste- ja vastupidavuskavade puhul, mis on läbi vaadatud või mida on ajakohastatud või muudetud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklitele 14, 18 ja 21.
- (6) 27. veebruaril 2023 vastu võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/435⁵ (edaspidi „REPowerEU määrus“) eesmärk on kaotada kiiresti järkjärguliselt liidu sõltuvus Venemaa fossiilkütuste impordist. See aitab tugevdada energiajulgeolekut ja mitmekesisitada liidu energiavarustust ning suurendada samal ajal taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, energiasalvestusvõimsust ja energiatõhusust. REPowerEU määrus võimaldab liikmesriikidel lisada oma riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse uue REPowerEU peatüki, et rahastada olulisi reforme ja investeeringuid, mis aitavad saavutada REPowerEU eesmärke. Samuti aitavad kõnealused reformid ja investeeringud suurendada liidu nullnetotööstuse konkurentsivõimet, nagu on kirjeldatud roheline kokkuleppe tööstuskavas, ja käsitleda energiaalaseid riigipõhiseid soovitusi, mis esitati liikmesriikidele 2022. aastal ja esitatakse neile asjakohasel juhul ka 2023. aastal. REPowerEU määrusega kehtestatakse uus tagastamatu rahalise toetuse kategooria, mille kaudu saavad liikmesriigid rahastada taaste- ja vastupidavuskavade raames uusi energiaga seotud reforme ja investeeringuid.

---

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. veebruari 2023. aasta määrus (EL) 2023/435, millega muudetakse määrust (EL) 2021/241 riiklike taaste- ja vastupidavuskavade REPowerEU peatükkide osas ning määrusi (EL) nr 1303/2013, (EL) 2021/1060 ja (EL) 2021/1755 ning direktiivi 2003/87/EÜ (ELT L 63, 28.2.2023, lk 1).

- (7) 8. märtsil 2023 võttis komisjon vastu teatise, milles esitatakse eelarvepoliitika suunised 2024. aastaks (edaspidi „8. märtsi 2023. aasta teatis“). Selle eesmärk on toetada liikmesriike stabiilsus- ja lähenemisprogrammide koostamisel ning seeläbi tugevdada poliitika koordineerimist. Komisjon tuletas meelde, et stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli kohaldamine lõpetatakse 2023. aasta lõpus. Komisjon kutsus üles kohaldama 2023.–2024. aastal eelarvepoliitikat, mis tagab võla jätkusuutlikkuse keskpikas perspektiivis ja suurendab kestlikul viisil potentsiaalset majanduskasvu, ning kutsus liikmesriike üles määrama oma 2023. aasta stabiilsus- ja lähenemisprogrammides kindlaks, kuidas eelarvekavadega tagatakse keskpikas perspektiivis eelarvepuudujäägi aluslepingus sätestatud kontrollväärtuse 3 % sisemajanduse koguproduktist (edaspidi „SKP“) järgimine ning võla usutav ja pidev vähendamine või selle hoidmine usaldusväärsel tasemel. Komisjon kutsus samuti liikmesriike üles kaotama järk-järgult riiklikud eelarvemeetmed, mis on kehtestatud leibkondade ja ettevõtete kaitsmiseks energiahinnašoki eest, ja alustama kõige vähem suunatud meetmetest. Komisjon märkis, et kui uue energiahinnasurve tõttu on vaja toetusmeetmeid pikendada, peaksid liikmesriikide sellised meetmed olema paremini suunatud haavatavatele leibkondadele ja ettevõtetele. Komisjon teatas, et eelarvesoovitused tuleks kvantifitseerida ja diferentseerida. Lisaks, nagu on kavandatud komisjoni 9. novembri 2022. aasta teatises ELi majandusjuhtimise raamistiku reformimise suuniste kohta, sõnastatakse eelarvesoovitused esmaste netokulude põhjal. Komisjon soovitas, et kõik liikmesriigid jätkavad riiklikult rahastatavaid investeeringuid ning tagavad rahastu ning muude liidu vahendite tõhusa kasutamise, eelkõige seoses rohe- ja digipöördega ning vastupidavuseesmärkidega. Komisjon märkis, et teeb nõukogule ettepaneku, et kehtivate õigusnormide kohased ülemäärased eelarvepuudujäägi menetlused algatatakse 2024. aasta kevadel 2023. aasta andmete põhjal.

- (8) 26. aprillil 2023 esitas komisjon seadusandlikud ettepanekud liidu majanduse juhtimise eeskirjade põhjalikuks reformimiseks. Ettepanekute põhieesmärk on parandada valitsemissektori võla jätkusuutlikkust ning edendada reformide ja investeringute kaudu kõigis liikmesriikides kestlikku ja kaasavat majanduskasvu. Komisjon soovib ettepanekutega suurendada riikide isevastutust, lihtsustada raamistikku ja keskenduda enam keskpikale perioodile, millega kaasneb tõhus ja ühtsem täitmise tagamine. ELi majandusjuhtimise raamistiku reformimise suuniseid käsitlevate nõukogu 14. märtsi 2023. aasta järelduste kohaselt on eesmärk viia seadusandlik töö lõpule 2023. aastal.
- (9) 28. aprillil 2021 esitas Saksamaa vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 1 komisjonile oma riikliku taaste- ja vastupidavuskava. Komisjon hindas määruse (EL) 2021/241 artikli 19 kohaselt taaste- ja vastupidavuskava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust kooskõlas kõnealuse määruse V lisas sätestatud hindamissuunistega. 13. juulil 2021 võttis nõukogu vastu rakendusotsuse, millega kiidetakse heaks Saksamaa taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnang⁶. Osamaksete tegemine sõltub komisjoni otsuse vastuvõtmisest, mis on tehtud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 24 lõikele 5 selle kohta, et Saksamaa on rahuldavalt täitnud nõukogu rakendusotsuses sätestatud asjaomased eesmärgid ja sihid. Rahuldav täitmine eeldab, et varem saavutatud eesmäärke ja sihte ei ole tagasi pööratud.
- (10) 24. aprillil 2023 esitas Saksamaa oma 2023. aasta riikliku reformikava ja 26. aprillil 2023 oma 2023. aasta stabiilsusprogrammi kooskõlas määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 4 lõikega 1. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid koos. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 27 kajastab 2023. aasta riiklik reformikava ka Saksamaa kaks korda aastas esitatavat aruannet taaste- ja vastupidavuskava täitmisel tehtud edusammude kohta.

---

⁶ ST 10158/2021 INIT; ST 10158/2021 ADD 1.

- (11) 24. mail 2023 avaldas komisjon Saksamaa kohta 2023. aasta riigiaruande. Selles hinnati Saksamaa edusamme nõukogu poolt aastatel 2019–2022 vastu võetud asjaomaste riigipõhiste soovituste järgimisel ning tehti kokkuvõtte sellest, kuidas Saksamaa on taaste- ja vastupidavuskava rakendanud. Kõnealuse analüüsi põhjal tehti riigiaruandes kindlaks puudused seoses probleemidega, mida taaste- ja vastupidavuskavas ei käsitleta või käsitletakse ainult osaliselt, ning uute ja esilekerkivate probleemidega. Samuti hinnati Saksamaa edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning liidu peamiste tööhõive, oskuste ja vaesuse vähendamise eesmärkide ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.
- (12) Komisjon tegi määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 5 alusel Saksamaa kohta põhjaliku analüüsi ja avaldas selle tulemused 24. mail 2023. Komisjon jõudis järeldusele, et Saksamaal esineb makromajanduslik tasakaalustamatus. Eelkõige on järk-järgult vähendatud püsivat suurt jooksevkonto ülejääki, mis kajastab ka tagasihoidlikke investeeringuid võrreldes kokkuhoiuga ja millel on piiriülene mõju. Viimati vähendati seda energiakriisi ajal, kuid eelduste kohaselt suureneb see taas märkimisväärselt. Jooksevkonto ülejääk vähenes aeglaselt kuni 2019. aastani, kui omamaiste investeeringute osakaal veidi suurenes ja kaubandusbilanss vähenes, ning pärast seda on seda mõjutanud ebatavalised majandusolud. 2022. aastal vähenes ülejääk märkimisväärselt seoses kõrgemate energiaimpordi hindadega, kaubavahetuse (v.a energiasektoris) ülejäägi vähenemisega ja turismiimpordi taastumisega. 2022. aastal püsis ülejääk riigi põhinäitajate põhjal eeldatavatest tasemetest kõrgemal ning see peaks 2023. aastal märkimisväärselt taastuma ja püsima 2024. aastal peaaegu muutumatuna. Prognooside kohaselt peaks see jääma allapoole makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse künnist. Palgad kasvavad prognooside kohaselt jõudsalt, toetades sisenõudlust, samal ajal kui tööjõu ühikukulud võivad kasvada kiiremini kui ülejäänud euroalal. Sellele vaatamata pidurdab ajutiselt tarbimist ja investeeringuid kõrge inflatsioon. Eluasemehinnad on viimastel aastatel järsult tõusnud, kuigi need on alates 2022. aasta kesksuurest mõnevõrra vähenenud. Eluasemete pakkumine ei suuda nõudlusele eluasemeinvesteeringute vähesuse tõttu järele jõuda, mis võib omakorda suurendada jätkuvat ülehindamise riski. Haavatavust aitaks täiendavalt vähendada avaliku sektori investeerimisalgatuste õigeaegne ja tõhus rakendamine ning investeerimistõkete kõrvaldamine.

- (13) Eurostati kinnitatud andmete kohaselt vähenes Saksamaa valitsemissektori eelarvepuudujääk 3,7 %-lt SKPst 2021. aastal 2,6 %-le SKPst 2022. aastal, samas kui valitsemissektori võlg vähenes 69,3 %-lt SKPst 2021. aasta lõpus 66,3 %-le SKPst 2022. aasta lõpus. 24. mail 2023 avaldas komisjon aluslepingu artikli 126 lõike 3 kohase aruande. Kõnealuses aruandes arutati Saksamaa eelarveseisundit, kuna riigi eelarvepuudujääk peaks kavakohaselt ületama 2023. aastal 3 % SKPst. Aruandes jõuti järeldusele, et puudujäägikriteerium ei ole täidetud. Kooskõlas 8. märtsi 2023. aasta teatisega ei teinud komisjon ettepanekut algatada 2023. aasta kevadel uued ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlused. Seejärel märkis komisjon, et teeb nõukogule ettepaneku, et ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlused algatataks 2024. aasta kevadel 2023. aasta andmete põhjal. Saksamaa peaks seda arvesse võtma oma 2023. aasta eelarve täitmisel ja 2024. aasta eelarvekava koostamisel.
- (14) Valitsemissektori eelarvepositsiooni on mõjutanud eelarvepoliitilised meetmed, mis on võetud energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks. 2022. aastal hõlmasid sellised tulused vähendavad eelarvepoliitilised meetmed kütuste energiamaksu vähendamist ning gaasi ja kaugkütte käibemaksu alandamist, samas kui kulused suurendavad eelarvepoliitilised meetmed hõlmasid ühekordset energiaboonust ja eragaasitarbijate detsembrikuise arve ülevõtmist. Komisjoni hinnangul oli kõnealuste meetmete eelarveline netokulu 2022. aastal 1,2 % SKPst. Valitsemissektori eelarvepositsiooni on mõjutanud ka Ukraina põgenike ajutise kaitsega seotud eelarvekulud, mis olid 2022. aastal hinnanguliselt 0,1 % SKPst. Samal ajal vähenesid COVID-19 kriisiga seotud ajutiste erakorraliste meetmete hinnangulised kulud 4,2 %-lt SKPst 2021. aastal 0,8 %-le SKPst 2022. aastal.
- (15) 18. juunil 2021 soovitas nõukogu Saksamaal⁷ säilitada 2022. aastal toetav eelarvepoliitika, sealhulgas taaste- ja vastupidavusrahaastust saadav impulss, ning riiklikult rahastatavad investeeringud.

---

⁷ Nõukogu 18. juuni 2021. aasta soovitus, milles esitatakse nõukogu arvamus Saksamaa 2021. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 304, 29.7.2021, lk 18).

- (16) Komisjoni hinnangul oli eelarvepoliitika⁸ 2022. aastal toetav (–2,7 % SKPst), nagu nõukogu soovitas. Nagu nõukogu soovitas, jätkas Saksamaa majanduse taastamise toetamist rahastust rahastatavate investeeringutega. Rahastu toetustest ja muudest liidu vahenditest rahastatud kulude maht oli 2022. aastal 0,2 % SKPst (2021. aastal 0,3 % SKPst). Riiklikult rahastatavad investeeringud andsid eelarvepoliitikasse neutraalse panuse⁹. Seega säilitas Saksamaa riiklikult rahastatavad investeeringud, nagu nõukogu soovitas. Samal andis riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma uute tulumeetmeteta) eelarvepoliitikasse ekspansiivse panuse 2,4 protsendipunkti. See märkimisväärne ekspansiivne panus hõlmas energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks võetud eelarvepoliitiliste meetmete täiendavat mõju (täiendav eelarveline netokulu 1,2 % SKPst) ning Ukrainast põgenenud isikutele ajutise kaitse pakkumise kulusid (0,1 % SKPst). Samal ajal vähendas tulumaksu alandamine valitsemissektori tulusid ja aitas kaasa (0,1 % SKPst) ka esmaste jooksvate netokulude kasvule. Riiklikult rahastatavate jooksvate kulude märkimisväärne ekspansiivne panus tulenes ainult osaliselt energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamise meetmetest ning Ukrainast põgenenud isikutele ajutise kaitse pakkumise kuludest. Seega ei hoidnud Saksamaa riiklikult rahastatavate jooksvate kulude kasvu piisavalt kontrolli all.

---

⁸ Eelarvepoliitikat mõõdetakse esmaste kulude (ilma kaalutusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) muutusena keskpika perioodi potentsiaalse majanduskasvu suhtes, jättes välja COVID-19 kriisiga seotud ajutised erakorralised meetmed, kuid võttes arvesse rahastu tagastamatute toetuste ja muude liidu vahenditega rahastatavaid kulusid. Üksikasjalikum teave on esitatud eelarvestatistikatabelite tekstikastis 1.

⁹ Muud riiklikult rahastatavad kapitalikulud andsid ekspansiivse panuse 0,4 protsendipunkti SKPst. See panus on peamiselt seotud Saksamaa gaasi hulgimüüjate riigistamise ja rekapiitaliseerimisega, et tagada energiajulgeolek.

- (17) 2023. aasta stabiilsusprogrammi eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on kooskõlas komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis märgituga. Valitsuse prognoosi kohaselt kasvab reaalne SKP 2023. aastal 0,2 % ja 2024. aastal 1,8 %. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt kasvab reaalne SKP 2023. ja 2024. aastal sarnases mahus (vastavalt 0,2 % ja 1,4 %).
- (18) Valitsus prognoosib oma 2023. aasta stabiilsusprogrammis, et valitsemissektori eelarvepuudujääk suureneb 2023. aastal 4,25 %-le SKPst. 2023. aasta kasv kajastab peamiselt gaasi ja elektriga seotud energiahinnapiduritega seotud lisakulusid. 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse suurenema 66,3 %-lt SKPst 2022. aasta lõpus 67,75 %-le SKPst 2023. aasta lõpus. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori eelarvepuudujääk 2023. aastal 2,3 % SKPst. See on 2023. aasta stabiilsusprogrammis prognoositud puudujäägist väiksem, mis on peamiselt tingitud energiahinnapiduritega seotud eeldatavatest madalamatest kuludest. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori võla suhe SKPsse 2023. aasta lõpus madalam (65,2 %). Erinevus tuleneb väiksemast eelarvepuudujäägist.

(19) 2023. aastal peaksid valitsemissektori eelarvepositsiooni jätkuvalt mõjutama eelarvemeetmed, mida on võetud energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks. Need hõlmavad 2022. aastaga võrreldes uusi meetmeid, eelkõige gaasi ja elektri energiahinnapidureid. Kõnealuste meetmete kulused tasakaalustavad osaliselt energiatarnijate ootamatu kasumi maksud, nimelt maks erakorralise kasumi pealt. Neid tuluseid arvesse võttes on komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt toetusmeetmete eelarveline netokulu 2023. aastal 2,0 % SKPst¹⁰. Enamik 2023. aasta meetmeid ei näi olevat suunatud kõige haavatavamatele leibkondadele või ettevõtetele, kuigi paljud neist säilitavad hinnasignaali energianõudluse vähendamiseks ja energiatõhususe suurendamiseks. Seepärast moodustavad suunatud toetusmeetmed, mida võetakse arvesse nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitusel¹¹ järgimise hindamisel, komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt 2023. aastal 0,5 % SKPst (võrreldes 0,3 %ga SKPst 2022. aastal). Ukraina põgenike ajutise kaitsega seotud eelarvekulud peaksid võrreldes 2022. aastaga jääma stabiilseks. Lisaks peaks 2023. aasta valitsemissektori eelarvepositsioon paranema tänu COVID-19 kriisiga seotud ajutiste erakorraliste meetmete järkjärgulisele kaotamisele, hinnangute kohaselt mahus 0,8 % SKPst.

---

¹⁰ See näitaja kajastab nende meetmete aastaste eelarvekulude taset, sealhulgas jooksvaid tuluseid ja kuluseid ning asjakohasel juhul kapitalikulumeetmeid.

¹¹ Nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitus, milles käsitletakse Saksamaa 2022. aasta riikliku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Saksamaa 2022. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 334, 1.9.2022, lk 35).

- (20) Oma 12. juuli 2022 soovitusel soovitas nõukogu Saksamaal võtta meetmeid, tagamaks 2023. aastal, et riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv on kooskõlas üldiselt neutraalse eelarvepoliitikaga,¹² võttes arvesse jätkuvat ajutist ja sihipärast toetust leibkondadele ja ettevõtetele, kes on energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamad, ja Ukrainast põgenevatele inimestele. Samal ajal peaks Saksamaa olema valmis kohandama jooksvaid kulutusi vastavalt muutuvale olukorrale. Samuti soovitati Saksamaal suurendada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, võttes arvesse algatust „REPowerEU“, sealhulgas kasutades rahastut ja muid liidu vahendeid.
- (21) Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on eelarvepoliitika 2023. aastal kiire inflatsiooni tingimustes pärssiv (+0,5 % SKPst). See järgneb 2022. aasta ekspansiivsele eelarvepoliitikale (-2,7 % SKPst). Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) peaks andma 2023. aastal eelarvepoliitikasse pärssiva panuse 0,3 % SKPst. See hõlmab energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavatele leibkondadele ja ettevõtetele suunatud toetusmeetmete kulude suurenemist 0,2 % SKPst. Kokkuvõttes on riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude prognoositud kasv nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitusel kooskõlas. Rahastu toetustest ja muudest liidu vahenditest rahastatavate kulude maht on prognoosi kohaselt 2023. aastal 0,2 % SKPst, samas kui riiklikult rahastatavad investeeringud annavad prognoosi kohaselt eelarvepoliitikasse neutraalse panuse¹³. Seega kavatakse Saksamaa rahastada täiendavaid investeeringuid rahastust ja muudest liidu vahenditest ning säilitab prognoosi kohaselt riiklikult rahastatavad investeeringud. Saksamaa kavatakse rahastada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, nagu hoonete energiatõhusamaks renoveerimine, elektriautode laadimistaristu parandamine ja koolide varustamine digiajastule vastavaks, mida osaliselt rahastatakse rahastust ja muudest liidu vahenditest.

---

¹² Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on Saksamaa keskpika perioodi (kümne aasta keskmine) nominaalne potentsiaalne SKP kasv, mida kasutatakse eelarvepoliitika mõõtmiseks, hinnanguliselt 7,1 %.

¹³ Muud riiklikult rahastatavad kapitalikulud peaksid andma pärssiva panuse 0,3 protsendipunkti SKPst. See panus on peamiselt seotud eelmisel aastal energiajulgeoleku tagamiseks võetud Saksamaa gaasi hulgimüüjate natsionaliseerimise ja rekapiitaliseerimise meetme lõpetamisega.

- (22) 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori eelarvepuudujääk 2024. aastal vähenema 1,75 %-le SKPst. 2024. aastal toimuv vähenemine kajastab peamiselt energiahinnapidurite järkjärgulist kaotamist. Vastavalt 2023. aasta stabiilsusprogrammile prognoositakse, et valitsemissektori võla suhe SKPsse väheneb 2024. aasta lõpuks 66,5 %-le. Prognoosi koostamise ajal teada olevate poliitikameetmete põhjal hinnatakse komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis, et valitsemissektori eelarvepuudujääk moodustab 2024. aastal 1,2 % SKPst. See on 2023. aasta stabiilsusprogrammis prognoositud puudujäägist väiksem, mis on peamiselt tingitud energiatoetusmeetmetega seotud eeldatavatest madalamatest kuludest. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori võla suhe SKPsse 2024. aasta lõpus madalam (64,1 %), mis on peamiselt tingitud väiksemast puudujäägist.
- (23) 2023. aasta stabiilsusprogrammis nähakse ette enamiku energiatoetusmeetmete järkjärguline kaotamine 2024. aastal. Komisjoni praegusel hinnangul on energiatoetusmeetmete netokulu 2024. aastal 0,3 % SKPst. Need hinnangud sõltuvad eeldusest, et energiahinnad ei tõuse uuesti. Enamik energiatoetusmeetmeid, mis peaksid praeguste kavade kohaselt 2024. aastal kehtima jääma, ei näi olevat suunatud haavatavatele leibkondadele või ettevõtetele. Suurem osa neist säilitavad hinnasignaali energianõudluse vähendamiseks ja energiatõhususe suurendamiseks.

- (24) Määrusega (EÜ) nr 1466/97 on seatud struktuurse eelarvepositsiooni iga-aastase parandamise sihtmärgiks 0,5 % SKPst,¹⁴ et liikuda keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas. Võttes arvesse riigi rahanduse jätkusuutlikkuse kaalutlusi, oleks komisjoni hinnangul asjakohane parandada struktuurset eelarvepositsiooni 2024. aastal vähemalt 0,3 % SKPst. Sellise paranemise tagamiseks ning kooskõlas komisjoni metoodikaga ei tohiks riiklikult rahastatavate esmaste netokulude¹⁵ kasv 2024. aastal ületada 2,5 %, nagu on kajastatud käesolevas soovitusel. Samal ajal tuleks ülejäänud energiatoetusmeetmed (komisjoni praeguse hinnangu kohaselt 2,0 % SKPst 2023. aastal) sõltuvalt energiaturu suundumustest järk-järgult kaotada, alustades kõige vähem suunatud meetmetest, ning sellest tulenevat kokkuhoidu tuleks kasutada valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks. Komisjoni hinnangute kohaselt oleks selle tulemuseks esmaste netokulude kasv alla 2024. aastaks soovitatud maksimaalse kasvumäära.
- (25) Eeldades, et poliitikat ei muudeta, prognoositakse komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis, et riiklikult rahastatavad esmased netokulud kasvavad 2024. aastal 2,4 %, mis on soovitatud kasvumäärast vähem. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis ette nähtud kohandus on väiksem kui energiatoetusmeetmete täielikust järkjärgulisest kaotamisest tulenev kokkuhoid, mis tuleneb sellest, et mõned sellised meetmed jäävad 2024. aastal kehtima, ja tulusid vähendavatest kaalutusõigusel põhinevatest meetmetest, näiteks mitmesugustest tulumaksuvähendustest.
- (26) 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaksid valitsemissektori investeeringud jääma 2023. ja 2024. aastal stabiilselt tasemele 2,5 % SKPst. 2023. aasta stabiilsusprogrammis osutatakse reformidele ja investeeringutele, mis peaksid aitama kaasa riigi rahanduse jätkusuutlikkusele ning kestlikule ja kaasavale majanduskasvule. Need hõlmavad mitmesuguseid tulumaksu- ja pensionisüsteemi reforme.

---

¹⁴ Nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikkel 5 nõuab ka kohandamist rohkem kui 0,5 % SKPst liikmesriikide puhul, kelle valitsemissektori võlg ületab 60 % SKPst või kelle võla jätkusuutlikkusega seotud riskid on suuremad.

¹⁵ Esmased netokulud on riiklikult rahastatavad kulud ilma kaalutusõigusel põhinevate tulumeetmeteta ning need ei hõlma intressikulud ega tsüklilisi töötuskulusid.

- (27) 2023. aasta stabiilsusprogrammis on esitatud keskpika perioodi eelarvekava aastani 2026. 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori eelarvepuudujääk 2025. ja 2026. aastal järk-järgult vähenema 0,75 %-le SKPst. Seega on kavandatud valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähenemine alla 3 % SKPst 2024. aastal. 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse vähenema 66,5 %-lt SKPst 2024. aasta lõpus 65,5 %-le SKPst 2026. aasta lõpus.
- (28) Kuigi tööhõive olukord on jätkuvalt hea, eeldatakse, et elanikkonna kiire vananemise tingimustes suureneb veelgi tööjõu ja oskuste nappus. Prognooside kohaselt väheneb tööealine elanikkond 2020. aastatel 3,7 miljoni võrra, kuna beebibuumi põlvkond jõuab pensioniikka. See suurendab märkimisväärselt kohustusliku jooksvalt finantseeritava pensioniskeemi (esimene pensionisammas) rahastamisvajadusi ja võib seada kahtluse alla pensionide piisavuse. Võimaliku tööjõu vähenemise tasakaalustamiseks oleks vaja rände netosaldot, mis on ligikaudu 400 000 inimest aastas. Seadusjärgne pensioniiga tõuseb 2031. aastaks järk-järgult 67 eluaastani. Kuigi 55–64aastaste töötajate tööhõive määr on üks liidu kõrgemaid, on tegeliku pensioniea tõus viimastel aastatel aeglustunud ning üle 65aastaste vanuserühma tööhõive näitajad jäävad liidu parimatest maha. See on tingitud ka ennetähtaegselt pensionile jäämise võimalustest, mis suurendab veelgi survet pensionisüsteemi jätkusuutlikkusele. Inimesed, kes on töötanud vähemalt 35 aastat, võivad ennetähtaegselt pensionile jääda ning pensionihüvitised vähenevad seejuures suhteliselt vähe. Need, kes on töötanud vähemalt 45 aastat, võivad pensionile jääda ilma pensioniõigusi kaotamata (*Rente nach 45 Beitragsjahren*). Riikliku toetusega erapensioniskeeme (kolmanda samba personaalsed pensioniskeemid *Riester Rente*) on seni alakasutatud. Vaatamata jõupingutustele suurendada tööandjapensionide kasutamist (teine sammas), on kindlustuskate endiselt ligikaudu 56 %.

(29) Saksamaa maksusüsteem tugineb endiselt suurel määral tööjõumaksude laekumisele, samas kui kaasavat ja kestlikku majanduskasvu vähem kahjustavad maksubaasid on endiselt alakasutatud. Maksukiil on üks liidu suuremaid ning maksu- ja siirdesüsteemi koosmõju tõttu on madalapalgalistel ja leibkonna teistel palgasaajatel, sageli naistel, oma töötundide arvu suurendamiseks vähe motivatsiooni. See pärsib tööjõu pakkumist ja süvendab tööjõupuudust. Saksamaa keskkonnamaksude osakaal on alla liidu keskmise nii energia- kui ka transpordimaksude puhul. Sõidukite maksustamine ei soodusta keskkonnasäästlikuma transpordi kasutamist. Keskkonnakahjulikud toetused, nagu fossiilkütuste toetused (sealhulgas maksuvabastused ja -vähendused), on endiselt märkimisväärsed ja takistavad rohepööret.

(30) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktide b ja V lisa kriteeriumile 2.2 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava ulatuslikke üksteist vastastikku tugevdavaid reforme ja investeeringuid, mis tuleb rakendada 2026. aastaks. Kuna 2026. aastani toimiv rahastu on ajutine, on oluline jätkata kiiresti kava rakendamist. Kuigi Saksamaa taaste- ja vastupidavuskava rakendamine on käimas, esineb selles siiski märkimisväärsed viivitusi. Kava rakendamisega seotud piiratud ressursside ja ebapiisava prioriteetide seadmise tõttu on Saksamaa rakendamisprotsessis maha jäänud. Saksamaa peab veel allkirjastama oma tegevuskorra ja esitama esimese maksetaotluse. Saksamaa taaste- ja vastupidavuskava muudeti juba üks kord 14. veebruaril 2023, nimelt kohandati kahte investeerimismeedet, mida ei olnud võimalik objektiivsete asjaolude tõttu täielikult lõpule viia¹⁶. Kava vaadatakse eeldatavasti 2023. aastal koos uue *addendum*'iga uuesti läbi, et hõlmata REPowerEU peatükk ja võtta arvesse tagastamatu toetuse suurenemist. Läbirääkimised REPowerEU peatüki üle ja tagastamatu toetuse suurenemise arvessevõtmiseks on siiski käimas. Uue REPowerEU peatüki kiire lisamine taaste- ja vastupidavuskavasse võimaldab rahastada täiendavaid reforme ja investeeringuid, et toetada Saksamaa strateegilisi eesmärke energia ja rohepöörde vallas. Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, sotsiaalpartnerite ja muude asjaomaste sidusrühmade süstemaatiline ja tulemuslik kaasamine on jätkuvalt oluline taaste- ja vastupidavuskava ning üleüldise majandus- ja tööhõivepoliitika edukaks rakendamiseks, et tagada laialdane isevastutus üldise poliitilise tegevuskava eest.

---

¹⁶ Nõukogu 14. veebruari 2023. aasta rakendusotsus, millega muudetakse nõukogu 13. juuli 2021. aasta rakendusotsust, millega kiidetakse heaks Saksamaa taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnang (ST 5536/2023).

- (31) Komisjon kiitis 2022. aastal heaks kõik Saksamaa ühtekuuluvuspoliitika programmidokumendid. Ühtekuuluvuspoliitika programmide kiire rakendamine vastastikusel täiendavusel ja koostöös taaste- ja vastupidavuskavaga, sealhulgas REPowerEU peatükiga, on esmatähtis, et viia Saksamaal ellu rohe- ja digipöörde, suurendada majanduslikku ja sotsiaalset vastupidavust ning tagada tasakaalustatud territoriaalne areng.
- (32) Lisaks taaste- ja vastupidavuskavas ning ühtekuuluvuspoliitika programmides käsitletud majanduslikele ja sotsiaalsetele probleemidele seisab Saksamaa silmitsi mitmete muude probleemidega, mis on seotud digiülemineku, energiapoliitika ja rohepöördega.
- (33) Kuigi Saksamaa on teinud jõupingutusi avalike teenuste digitaliseerimise parandamiseks, on rakendamine endiselt aeglane. Seatud tähtjaks (2022. aasta lõpp) saavutati vaid mõned internetipõhise juurdepääsu seaduse (*Onlinezugangsgesetz*) eesmärgid; selle seaduse kohaselt on kõigi haldusteenuste *front office*'i pidev digitaliseerimine kohustuslik. Komisjoni e-valitsuse võrdlusalusest nähtub, et riik ei saavuta ettenähtud tulemusi ka *back office*'i digitaliseerimisel, mis on väga oluline teenuste tõhusaks osutamiseks väljaspool internetipõhise juurdepääsu seaduse kohaldamisala. Sellega seoses on prioriteediks tunnustatud registrite ajakohastamine osana registri ajakohastamise seadusest (*Registermodernisierungsgesetz*), et rakendada liidu ühekordsuse põhimõtet, mille kohaselt peavad üksikisikud ja ettevõtjad esitama ametiasutustele standardteavet ainult üks kord. Alates seaduse jõustumisest 2021. aastal on siiski tehtud vähe edusamme. Lisaks on digitaliseeritud teenuseid vähe kasutusele võetud: Saksamaa jääb e-valitsuse teenuseid kasutavate inimeste osakaalu poolest alla liidu keskmisele. Saksamaa tulemused jäävad alla liidu keskmisele ka e-valitsuse võrdlusaluse eri aspektides, nagu läbipaistvus, peamiste võimaldajate olemasolu ja digitaalsete avalike teenuste kättesaadavus välismaal elavatele kodanikele. Riiklik õiguskontrollinõukogu peab internetipõhise juurdepääsu seaduse rakendamist ebapiisavaks ja on määratlenud prognoositava tööjõupuuduse kui peamise riski, juhul kui digitaliseerimise kaudu ei saavutata tõhususe kasvu. Avalike teenuste digitaliseerimisel tuvastatud kitsaskohad kehtivad ka Saksamaa taaste- ja vastupidavuskava vastavate meetmete puhul.

(34) Digioskuste parandamine on digiüleminekuks äärmiselt oluline, et tegeleda oskustöoliste nappusega ja suurendada tootlikkust. 2021. aastal oli Saksamaal vähemalt elementaarsete digioskustega 16–74aastaseid 49 %, mis jääb alla liidu keskmise (54 %) ja takistab digiüleminekut. Kõigist 16–19aastastest olid 2021. aastal ainult 50 %-l vähemalt elementaarsed digioskused, mis on 19 protsendipunkti alla liidu keskmise. Kuigi IKT-spetsialistide osakaalult tööhõives ületavad Saksamaa tulemused liidu keskmist ja vastavad naissoost IKT-spetsialistide puhul liidu keskmisele, on täitmata töökohtade arv suur, mis kajastab täiendavaid vajadusi. Keskse tähtsusega on digioskuste parandamisel täiendavad jõupingutused õpetajate nappuse probleemi lahendamiseks ja õpetajate digioskuste alaseks paremaks koolitamiseks kõigil haridustasanditel. Digitehnoloogia lõimimine äritegevusse on vaid ligilähedane liidu keskmisele, sealhulgas selliste väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate osakaal, kellel on vähemalt algtasemel digimahukus, ning kõrgtehnoloogiliste tehnoloogiate, nagu pilvandmetöötuse, suurandmete ja tehisintellekti kasutuselevõtt ettevõtjate poolt. Saksamaa taaste- ja vastupidavuskava sisaldab mitut meetet, millega toetatakse digioskusi ja eelkõige digiharidust, näiteks investeeringud õpetajate digiseadmetesse, haridusplatvorm ja tipptasemel hariduskeskused. Lisaks rakendab Saksamaa meetmeid, et pakkuda oma tööjõule täiend- ja ümberõpet. Selle raames keskendutakse ettevõtete digitaliseerimisele (nt Euroopa digitaalse innovatsiooni keskused või Digital Now (*Digital Jetzt*) investeeringute toetuskava).

- (35) Kokku on ainult 19,3 %-l leibkondadest juurdepääs kiudoptilisele lairibaühendusele, mis asetab Saksamaa kõige väiksema kiudoptilise levialaga liikmesriikide hulka (liidus tagantpoolt teine, kusjuures liidu viiel parimal on vähemalt 85 %-l kiudoptiline ühendus). Eriti on kiudoptiliste ühenduste ja väga suure läbilaskevõimega võrkude puudumine märgatav maapiirkondades. See pidurdab tootlikkuse kasvu, eriti väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate puhul. Eesmärki ühendada 2025. aastaks kiudoptiliste kaablite kaudu võrku 50 % leibkondadest ja ettevõtjatest (ja 2030. aastaks 100 %) ei pruugita õigeaegselt saavutada. Vastavad meetmed lisati 2022. aasta juuli gigabitistrateegiasse. Raamtingimuste parandamine, näiteks avaliku sektori planeerimis- ja rakendamissuutlikkuse suurendamise kaudu, on ülitähtis, et kiirendada kiudoptilise ühenduse leviala. Võrguga seotud eesmärkide saavutamise nõuab ka lubade taotlemise ja väljastamisega seotud haldusmenetluste parandamist ning alternatiivsete, vähem aeganõudvate paigaldusmeetodite standardimist.
- (36) 2021. aastaga võrreldes suutis Saksamaa 2022. aastal tõhusalt vähendada oma suurt sõltuvust Venemaa gaasist ja naftast (gaasi puhul 65 %-lt peaaegu nullini ja nafta puhul 34,12 %-lt vähem kui 25 %-le¹⁷). Saksamaa on kavandanud ja hakanud rakendama maagaasitaristut, mis asendaks keskpikas perspektiivis täielikult Venemaa gaasiimpordi. Saksamaa täitis eelmisel talvel oma gaasi hoiustamise kohustuse, jõudes 2022. aasta 1. novembriks 99,2 %ni. Tänu omavahel ühendatud gaasiturgudele aitaks Saksamaa imporditud veeldatud maagaas (LNG) kaasa liidu energiavarustuskindlusele, tingimusel et asjaomast taristut rakendatakse ilma edasiste viivitusteta. Samal ajal sõltub riik endiselt imporditud fossiilkütustest. 2022. aasta augustist kuni 2023. aasta märtsini vähenes Saksamaa maagaasi tarbimine võrreldes eelneva viie aasta sama perioodi keskmise gaasitarbimisega 16 %, st rohkem, kui nõukogu määruses (EL) 2022/1369¹⁸ seatud vähendamiseesmärk 15 %. Saksamaal soovitatakse jätkata jõupingutusi gaasinõudluse ajutiseks vähendamiseks kuni 31. märtsini 2024, vastavalt nõukogu määrusele (EL) 2023/706¹⁹.

---

¹⁷ Saksamaa ei ole importinud Venemaa gaasi alates 2022. aasta augustist ega naftat alates 2023. aasta veebruarist.

¹⁸ Nõukogu 5. augusti 2022. aasta määrus (EL) 2022/1369, mis käsitleb gaasinõudluse vähendamise koordineeritud meetmeid (ELT L 206, 8.8.2022, lk 1).

¹⁹ Nõukogu 30. märtsi 2023. aasta määrus (EL) 2023/706, millega muudetakse määrust (EL) 2022/1369 seoses gaasinõudluse vähendamise meetmete nõudluse vähendamise perioodi pikendamisega ning nende meetmete rakendamise aruandluse ja seire tõhustamisega (ELT L 93, 31.3.2023, lk 1).

(37) Taastuvelektril on oluline roll Saksamaa rohepöörde kavade edukaks kasutuselevõtuks, sealhulgas taastuvallikatest toodetud vesiniku tootmise, elektrisõidukite ja soojuspumpade jaoks, samuti energiapuuduse saavutamiseks keskpikas perspektiivis. Riiklike kasutuselevõttueesmärkide saavutamiseks oleks siiski vaja taastuenergia kasutuselevõttu kolmekordselt kiirendada (+67 %-lt viimase kaheksa aasta jooksul +196 %-le järgmise kaheksa aasta jooksul). Keerukad ja pikad loamenetlused on takistanud taastuvate energiaallikate ja täiendavate nullnetotehnoloogiate kasutuselevõttu, samal ajal kui hiljuti vastu võetud õigusakte protsesside tõhustamiseks ei ole veel rakendatud. Lisaks käsitletud probleemidele takistab lubade andmist digitaliseerimise ja sellega seotud oskuste puudumine ning personalinappus ametiasutustes, sealhulgas kohtutes. Endiselt esineb puudusi seoses võrgu paindlikkusega, sealhulgas salvestamisega, ja kõrgepinge ülekandevõrkude laiendamisega, sealhulgas ühishuviprojektide rakendamisega. Lisaks ei ole Saksamaa jaotusvõrke piisavalt digitaliseeritud ega ajakohastatud, et need hõlmaksid paljusid uusi elektrisõidukite, solaar-fotoelektriliste süsteemide ja soojuspumpade tootjaid ja tarbijaid, samas kui elektri salvestamist oleks võimalik laiendada. Energiatõhususega seotud jõupingutused, sealhulgas transpordis, kodukütte valdkonnas ja tööstuses, ning soojuspumpade taskukohane kasutuselevõtt seisavad silmitsi kasvu ja õigeaegse rakendamisega seotud probleemidega, et Saksamaal oleks võimalik saavutada oma kliima- ja energiaeesmärgid, vähendada sõltuvust fossiilkütustest ning suurendada konkurentsivõimet ja töökohtade loomist, sealhulgas puhta tehnoloogia tootmise sektoris. Kliimaeesmärkide saavutamine nõuab täiendavaid CO₂ heite vähendamise meetmeid transpordi- ja ehitussektoris, mis ei ole suutnud saavutada 2022. aasta riiklike sektoripõhiseid heite vähendamise eesmärke, hoolimata selliste meetmete kehtestamisest nagu riiklik CO₂ hind heitkoguste vähendamiseks kõnealuses kahes sektoris. Looduslik CO₂ sidumine on Saksamaal alates 2016. aastast vähenenud, mistõttu on vaja astuda samme metsade ja turbaalade taastamiseks. Suuremad jõupingutused kliimamuutustega kohanemise, ringmajanduse ja keskkonnakaitse valdkonnas vähendavad üleilmsetest probleemidest tulenevaid riske ja aitavad suurendada vastupanuvõimet kliimamuutustele, kindlustades loodusvarasid ja vähendades tööstuse sõltuvust kriitilise tähtsusega toorainetest.

- (38) Tööjõu ja oskuste nappus rohepöörde jaoks olulistest sektorites ja kutsealadel, sealhulgas nullnetotehnoloogiate tootmine, kasutuselevõtt ja hooldamine, tekitab probleeme üleminekul nullnetomajandusele. Kvaliteetsed haridus- ja koolitussüsteemid, mis vastavad tööturu muutuvatele vajadustele, ning sihipärased täiend- ja ümberõppe meetmed on esmatähtsad, et vähendada oskuste nappust ning edendada töötajate kaasamist ja tööjõu ümberpaigutamist. Kasutamata tööjõupakkumise rakendamiseks peavad kõnealused meetmed olema kättesaadavad eelkõige rohepöördest enim mõjutatud üksikisikutele ning sektorites ja piirkondades. Ebasoodsas olukorras olevate rühmade haridustulemuste parandamine loob parema aluse haridustee jätkamiseks. Täiskasvanuharidus on oluline, et tulla toime püsiva oskuste nappusega. Siiski on viimase kümne aasta jooksul nende täiskasvanute määr, kes on viimase nelja nädala jooksul õppes osalenud, olnud üldjoontes stabiilne ja alla liidu keskmise (2022. aastal 8,1 %; liidu keskmine 11,9 %) ja madala kvalifikatsiooniga töötajate puhul ainult 4 %. Lisaks vähenes energiamahukates tööstusharudes töötajate osalemine hariduses ja koolituses 9,8 %-lt 2015. aastal 7,6 %-le 2021. aastal ja jääb alla liidu keskmise (8,9 %). Esma- ja jätkukutseõppe programmides osalemise edendamine rohepöörde toetamiseks oleks kooskõlas Saksamaa eesmärgiga, mille kohaselt peaks 2030. aastaks osalema 65 % täiskasvanutest õppetegevuses igal aastal.
- (39) Võttes arvesse komisjoni hinnangut, on nõukogu 2023. aasta stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamuse²⁰ kajastub esitatud soovitusel 1.

---

²⁰ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

- (40) Arvestades euroala liikmesriikide majanduse tihedat seotust ning nende ühist panust majandus- ja rahaliidu toimimisse, soovitas nõukogu euroala liikmesriikidel võtta meetmeid, sealhulgas oma taaste- ja vastupidavuskavade kaudu, et i) tagada võla jätkusuutlikkus ja hoiduda 2023. aastal kogunõudluse laiapõhjalisest toetamisest, suunata paremini kõrgete energiahindade mõju leevendamiseks võetavaid eelarvemeetmeid ning kaaluda asjakohaseid viise toetuse lõpetamiseks, kui energiahinnasurve väheneb; ii) säilitada avaliku sektori investeeringute kõrge tase ja edendada erainvesteeringuid, et toetada rohe- ja digipööret; iii) toetada palgasuundumusi, mis leevendavad ostujõu vähenemist, piirates samal ajal teisest mõju inflatsioonile, tõhustada veelgi aktiivset tööturupoliitikat ja leevendada oskuste nappust; iv) parandada ettevõtluskeskkonda ja tagada, et ettevõtetele antav energiatoetus on kulutõhus, ajutine, suunatud elujõulistele ettevõtetele ja säilitab stiimulid rohepöördeks, ning v) säilitada makromajanduslik finantsstabiilsus ja jälgida riske, jätkates samal ajal tööd pangandusliidu väljakujundamiseks. Saksamaa puhul aitavad soovitused 1, 2, 3 ja 4 rakendada esimest, teist ja kolmandat soovitust, mis on sätestatud 2023. aasta euroala käsitlevas soovituses.
- (41) Võttes arvesse komisjoni põhjalikku analüüsi ja hindamist, on nõukogu 2023. aasta riikliku reformikava ja 2023. aasta stabiilsusprogrammi läbi vaadanud. Määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel esitatud nõukogu soovitused kajastuvad esitatud soovituses 1. Soovituses 1 osutatud poliitikameetmed aitavad vähendada püsiva suure jooksevkonto ülejäägiga seotud haavatavust. Soovitused 2, 3 ja 4 aitavad kaasa soovituse 1 täitmisele, kui tegemist on suuremate investeeringutega. Soovituses 1 osutatud poliitikameetmed aitavad vähendada tasakaalustamatust ja rakendada 2023. aasta euroala käsitlevas soovituses sätestatud soovitusi kooskõlas põhjendusega 40,

SOOVITAB Saksamaal võtta 2023. ja 2024. aastal järgmisi meetmeid.

1. Võimalikult kiiresti 2023. ja 2024. aastal kaotada kehtivad erakorralised energiatoetusmeetmed ja kasutada sellest tulenevat kokkuhoidu valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks. Kui energiahindade uue tõusu tõttu on vaja uusi või jätkuvaid toetusmeetmeid, tagada, et sellised toetusmeetmed on suunatud haavatavate leibkondade ja ettevõtete kaitsmisele, on eelarve seisukohast vastuvõetava maksumusega ning säilitavad stiimulid energiasäästuks.

Tagada konservatiivne eelarvepoliitika, eelkõige piirates riiklikult rahastatavate esmaste netokulude nominaalset kasvu 2024. aastal kuni 2,5 %ni²¹.

Säilitada riiklikult rahastatavad avaliku sektori investeeringud ning tagada rahastust antavate toetuste ja muude liidu vahendite tulemuslik kasutuselevõtt, eelkõige rohe- ja digipöörde edendamiseks. Rakendada avaliku sektori investeerimisalgatusi kavakohaselt.

Jätkata pärast 2024. aastat keskpika perioodi eelarvestrateegia rakendamist, mis hõlmab järkjärgulist ja kestlikku konsolideerimist koos investeeringute ja reformidega, mis soodustavad hoogsamat kestlikku majanduskasvu, et saavutada keskpikas perspektiivis usaldusväärne eelarvepositsioon.

Parandada maksusüsteemi kaasavama ja kestlikuma majanduskasvu saavutamiseks, pakkudes eelkõige tõhusamaid maksusoodustusi, mis motiveeriksid töötundide arvu suurendama.

Tagada pensionisüsteemi pikaajaline jätkusuutlikkus.

2. Kiirendada märkimisväärselt oma muudetud taaste- ja vastupidavuskava rakendamist, tagades selleks muu hulgas piisavad vahendid, ning viia kiiresti lõpule *addendum*'i ja REPowerEU peatüki koostamine, et alustada kiiresti selle rakendamist. Jätkata ühtekuuluvuspoliitika programmide kiiret rakendamist täielikus vastastikusel täiendavuses ja koostöös taaste- ja vastupidavuskavaga.

---

²¹ See vastab hinnangute kohaselt 2024. aastal struktuurse eelarvepositsiooni iga-aastasele parandamisele vähemalt 0,3 % SKPst, nagu on kirjeldatud põhjenduses 24.

3. Kiirendada kogu avalike teenuste ahela digitaliseerimist ja parandada inimeste digioskusi. Kõrvaldada investeerimisel esinevad tõkked ja suurendada investeringuid väga suure läbilaskevõimega digitaalsetesse sidevõrkudesse.
4. Suurendada jõupingutusi, et veelgi vähendada üldist sõltuvust fossiilkütustest, suurendades investeringuid taastuenergiasse ja elektrivõrkudesse ning kiirendades nende kasutuselevõttu parema haldussuutlikkuse ja lihtsustatud protsesside, sealhulgas loamenetluste kaudu. Suurendada energiatõhususe alaseid jõupingutusi transpordi-, ehitus- ja tööstussektoris, sealhulgas investeerides küttesüsteemidesse ja täiendavatesse poliitikameetmetesse, mille eesmärk on rohepöördeks vajalike oskuste ja pädevuste pakkumine ja omandamine.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*
